

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Cenjenim naročnikom.

Kedor ni plačal naročnine nazaj za leto 1911, ali nam vsaj sporočil, da bode isto kmalu poslal, temu bodemo list ustavili s tretjo številko. — Naročnike za leto 1912 pa prosimo, da nam naročnino tudi čimpreje vpošljejo.

Upravništvo Dol. Novic.

Gospodarstvo.

Popravek!

V zadnji številki Dol. Novic sta se urinili v članku „Dobra vrsta marelice“ dve tiskovni napaki, in sicer ima biti v 3. odstavku 7. vrsta neizmerno in ne razmerno. V 6. odstavku 5. vrsta Berolin in ne Besalni.

Naše kmetijske podružnice.

S preosnovo kmetijske družbe stoji v tesni zvezi tudi preosnova kmetijskih podružnic. Kmetijske podružnice imajo postati prave stanovske organizacije. One se imajo pa tudi sicer popolniti in sicer po eni strani glede svojega delovanja, po drugi pa tudi glede okoliša, v katerem delujejo. Marsikje so kmetijske podružnice samo na papirju, znane samo po imenu. Manjka jim sredstev in drugih pogojev za uspešno delovanje. To se mora izpremeniti! Podružnicam treba enotne organizacije, treba jim je primernih sredstev in krepkega dela. V vsaki občini bi lahko imeli kmetijsko podružnico, po nekod celo na manjšem kraju. Posamezne občine imajo toliko kmetijskih potreb in toliko nujnega dela pri pospeševanju kmetijstva, da bi imela kmetijska podružnica v vsaki občini dosti hvaležnega posla, ako bi se ga lotila s potrebno živahnostjo in vnemo. Kjer so pa občine bolj majhne, tam se pa lahko več občin združi v skupno delo, tam se snuje podružnica za vse dotične občine skupaj. V resnici tudi vidimo, da obsegajo nekatere podružnice po več občin, druge samo okoliš ene občine in še druge, ki se omejujejo na posamezne župnije in večje kraje.

V novomeški podružnici je združenih nič manj kakor 9 občin in sicer so to sledeče: Novomesto, Šmihel-Stopiče, Prečna, Št. Peter, Belacerkev, Mirnapeč, Brusnice, Orehovica in Toplice.

Število članov znaša 250 in sicer odpadejo člani na posamezne občine tako-le:

1.) v občini Novomesto 43; 2.) v občini Šmihel-Stopiče 93; 3.) v občini Prečna 29; 4.) v občini Št. Peter 28; 5.) v občini Belacerkev 14; 6.) v občini Mirnapeč 18; 7.) v občini Brusnice 9; 8.) v občini Orehovica 3; 9.) v občini Toplice 13.

Kdor pregleda te številke, se lahko prepriča, kako malo članov je v nekaterih občinah in kako lahko bi se dalo to število povzdigniti.

Ne dvakrat, ampak trikrat toliko članov bi morala šteti taka podružnica kakor je novomeška, ki obsega toliko občin. Vsaka posamezna občina bi morala biti častno zastopana pri tako važnem društvu kakor je ta podružnica, pa vidimo nasprotno le malenkostno udeležbo od posameznih občin.

Na vsak način je treba, da se s preosnovo kmetijske družbe zanese tudi v podružnice več življenja in da se začne za delovanje podružnic zanimati sploh vse, kar se količkaj zaveda. Vsak boljši gospodar bi moral postati član kmetijske podružnice! Danes, ko se vse zbira v družbe, se mora tudi naš gospodar zdramiti, če hoče, da se ga bo vpoštevalo!

Da se delovanje kmetijske podružnice tudi na to stran povzdigne in da se število njenih članov v posameznih občinah pomnoži, je sklenila podružnica pri zadnji odbojki, da se izvoli pri prihodnjem občnem zboru za vsako občino po en zaupnik kmetijske podružnice, ki ima po eni strani zastopati kmetijske koristi dotične občine, po drugi pa interese kmetijske podružnice. Istotako se je pa tudi sklenilo, da se prirerajo v posameznih občinah, ki pripadajo okolišu kmetijske podružnice, podružnični shodi, na katerih se ima pojasnjevati potrebo in korist podružničnega delovanja in na katerih se imajo razpravljati tudi krajevne potrebe in kmetijske zadeve dotične občine.

Na ta način upa novomeška kmetijska podružnica storiti korak naprej in pridobiti za njeno nadaljno delovanje tudi potrebno število članov.

—r—

Kaj nam je storiti letos proti hrošču?

Ogromna in neprecenljiva je škoda, ki nam jo dela črv v zemlji. Kdo se ne spominja velikanske škode, katero nam je napravila ta golazen predlansko leto po naših njivah in travnikih? Kamor se je vgnjezdil črv, povsod je bilo pustošenje. Cele njive prosa, pese in drugih sadežev so bile uničene. Travniška ruša se je pa sušila pred požrešnostjo tega škodljivca.

Ali naj mirno gledamo, kako se nam ta mrčes od leta do leta množi in kako ogromno škodo nam prizadeva po naših zemljiščih?

Ne! Nasprotno, zatirati ga moramo, kolikor se da! Največ bomo dosegli, ako se bomo lotili hrošča, ako ga bomo preganjali z vsemi sredstvi, ki so v tem boju sploh mogoča. Če se je zaredil že črv v zemlji, mu je težko do živega priti. Hrošča se pa da pokončavati in to bodi naša nujna dolžnost.

Kako je hrošča pokončavati, to je sploh znano. O tem tudi pisati ne mislim. Opozoriti pa moram na sledeče, da bo naš boj uspešnejši.

Pred vsem je važno, da se poprimemo pokončevanja vsi od kraja in z nami vred šolska mladina, ki naj se ji dovoli v ta namen potrební dopust. Čim več nas bo, več bomo dosegli in če je treba kje združenega dela, ga je treba tukaj.

V drugo je pa važno, da se za uničevanje hrošča tako pripravimo, da mu pridemo zlahka do živega. V tem pogledu nas čaka dvojno delo. Prvič je važno, da mu odvzamemo kar se da pašo. Pri nas po Dolenjskem imamo dosti preveč paše za tega škodljivca. Zato pa treba naše meje trebiti od hrastovega in drugega grmičevja, ki rabi hrošču za pašo. Po naših krajih je vse polno takega grmovja. To pašo treba krčiti! Pregarjati ga je pa tudi po hrastini kraj gozdov. Ako so taka mesta nepristopna zaradi spodaj rastočega grmovja, naj se to grmovje trebi, da se bo drevje lahko otresalo in hrošče pobiralo. Tudi tega dela se ne smemo zbiti.

Posebno v naših krajih bi se moralo gledati na to, da ni hrastine ob meji gozda. Ker se hrošč najraje zbira na prisojni strani gozda, bi nam bili naši potomci kaj hvaležni, ako bi hrastino ob robu gozda nadomeščali s smrečjem, ker je znano, da se hrošč drži najraje kraj gozda in najraje na hrastini.

Spričo važnosti vse te zadeve pa, bi bilo prav umestno, ako bi se to vprašanje spravilo pravočasno tudi pred občinske odbore, ki so poklicani, da odvrtaajo tako splošno škodo kakor je škoda po kebrih! Vsi na delo! —r—

Trgovina in obrt.

Vnovčevalnica za živino.

Za naše kraje je posebno važna živinska kupčija in prasičja trgovina. Oboje skupaj prinaša največ denarja v deželo. Kar utegne pospeševati to kupčijo, je prav, da se stori. Za prodajo klavne in delavne živine imamo povsod sejmове. Za to kupčijo je toliko prilike, da je je čez in čez dosti.

Drugače pa je s kupčijo z lepo in dobro plemeno živino. Za to kupčijo je pa dosti manj prilike in zato je ta kupčija tudi bolj otežkočena. Lepa in dobra plemenska živina — pri kateri se ne gleda samo na težo in meso, ne samo na vnanjost, ampak tudi na dobre plemenske lastnosti — se težko ali pa sploh ne dobi na sejmovih. Take živali se dobe le v posameznih hlevih, koder jo je pa težko iskati. Zato se pripeti, da se mora večkrat lepa plemena živina za meso prodati, ker ne najde pravega kupca. Tisti, ki jo iščejo, jo ne dobe, ker se ne vedo kam obrniti, in tisti, ki jo imajo na prodaj, tudi ne vedo za kupca.

Da se temu nedostatku pri naši živinski kupčiji odpomore, se je ustanovila pri Gospodarski zvezi v Ljubljani vnovčevalnica za živino. Ta vnovčevalnica — ki deluje povsem brezplačno — ima namen, pomagati v prvi vrsti pri kupčiji s plemeno živino in sicer na ta način, da priobčuje od časa do časa na posebnih listih imena naših gospodarjev, in sicer najprej takih živinorejcev, ki imajo kaj plemene živine (telice, krave, bike, svinje, mrjase itd.) na prodaj in potem imena tistih živinorejcev, ki želijo plemene živali kupiti. Pri vsakem gospodarju, naj si bo da prodaja ali da želi kaj kupiti, je popolen naslov in kratko naštevanje in opis živali, ki so naprodaj, ali ki jih želi dotičnik kupiti. Tako nam pomaga ta vnovčevalnica tudi pri prodaji ozir. nakupu plemene živine in bodi naša nujna dolžnost, da jo v tem hvalevrednem delu tudi podpiramo. Kdor ima tedaj kaj lepega in dobrega za pleme na prodaj ali želi kaj takega kupiti, naj se obrne ali naravnost ali pa potom svoje živinorejske zadruga na „Vnovčevalnico za živino pri Gospodarski zvezi“ v Ljubljani. Čim več bodo prodajalci in kupci priglaševali svoje ponudbe ozir. popraševanja, tem več bo lahko storila ta vnovčevalnica za povzdigo kupčije s plemeno živino.

Vojaška komisija bo nakupovala konje v Mokronogu 1. marca o polu 11. uri, v Št. Jerneju 2. marca ob 8. uri dopoldne.

Prodaja perutnine za pleme. O priliki perutninarske razstave v Ljubljani se bo dobila tudi različna perutnina na prodaj, tako da bo z razstavo združen tudi semenj za plemensko perutnino.

Volitve v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico. — V kratkem se prično razpošiljati glasovnice in legitimacije za to volitev, pri katerih se liberalna stranka bori za to, da ostane zastopnik trgovske in obrtne zbornice v deželnem zboru liberalni advokat dr. Novak, ki še nič ni storil za trgovce in obrtnike in pa velekapitalist in velepodjetnik Supančič. S. L. S. se pa bori za to, da tudi v deželnem zboru naj zastopa trgovce v trgovski in obrtni zbornici trgovec, obrtnike pa obrtnik. Liberalci delajo z vsemi sredstvi. Hodijo okolu in se našim somišljenikom in somišljenicam predstavljajo kot somišljeniki S. L. S., da bi tako izvabili od naših glasovnice. Treba je torej največje previdnosti, da ne bodete od liberalnih agitatorjev ogoljufani! Opozorite povsod nemudoma vse naše volilce in volilke, da ne bodo izročali liberalcem glasovnic in legitimacij. Volilec je vsak, ki plača vsaj 5 K obrtnega davka.

Kandidati S. L. S. za trg. in obrtno zbornico: Trgovska kategorija: II. razr.: 1. Ivan Lavrič, trg. in župan v Cerknici. — 2. Rajko Marenčič, trg. v Kranju. — 3. Pavel Velkavrh, trg. z moko v Ljubljani. — III. razred: 1. Franc Zorec, trgovec v Ljubljani. 2. Horvat Urban, knjigar v Novem mestu. — 3. Ivan Podlesnik ml., trgovec v Ljubljani. — Obrtna kategorija: Za I. obrtni razred se naznani pozneje kandidat. — II. razred: 1. Julij Weibl, mizarjski mojster v Kamniku. — 2. Franc Pust, mestni tesarski mojster v Ljubljani. — 3. Anton Čebulj, krojaški mojster na Jeseňicah. — 4. Jakob Dimnik, gostilničar, mesar in župan, D. M. v Polju. — III. razred: Ogrin Ivan, stavbni mojster v Ljubljani. — Pozor, pozor volilci in volilke v trgovsko in obrtno zbornico! Volilni listki in legitimacije vam bodo v kratkem dostavljeni po pošti s priporočenimi pismi. Liberalci hočejo svoje agitatorje poslati takoj za pismonoši, da bi vam izvabili listke. Ne dajte torej iz rok volilnih legitimacij in listkov nikomur, ako ga dobro ne poznate, da je res naš, naj se tudi laže, da je pristaš naše stranke. Ne pustite se oslepariti od predrznih liberalnih agitatorjev!

Shod zaupnikov S. L. S.

Dne 4. januarja se je vršil v Ljubljani shod zaupnih mož iz cele dežele. Po preteku treh let, odkar je S. L. S. tudi na krmilu naše deželne uprave, so se zbrali zaupniki, da čujejo iz ust svojih poslancev, kako so izpolnjevali poverjeno jim nalogo. Velika „Unionova“ dvorana, katera sprejme več tisoč oseb, je bila napolnjena osobito z došleci iz raznih krajev naše domovine. Vsi prešinjeni prepričanja, da je treba za vzvišena načela S. L. S. doprinašati žrtve in jih neustrašeno zastopati v javnem življenju, da tako naš narod čem prej doseže svoje pravice, ki so tudi njemu zajamčene v državnih in deželnih zakonih.

Načelnik S. L. S. dr. Šusteršič otvori shod z iskrenim pozdravom do vseh zborovalcev. Predlaga za predsednika shodu drž. poslanca Frana Povšeta, za podpredsednika pa podnačelnika naše stranke primarija dr. Vinka Gregoriča, za zapisnikarja tajnika S. L. S. dr. Božiča. Nato poda dr. Šusteršič splošen pregled našega položaja v pretekli dobi. Omenja raznih volitev, državnozbornske so pokazale, da stoji vsa dežela razun Ljubljane v taboru S. L. S. Občinske volitve v zadnjih mesecih so pa tudi potrdile to dejstvo, celo mesta in trgi prehajajo v naš tabor. Pozivlja zaupnike, naj pri bodočih volitvah za trgovsko-obrtno zbornico store svojo narodno dolžnost, da bo tudi ta zbornica delovala po načelih S. L. S. za resnični napredek naše trgovine in obrti. — Politična borba v deželi je bila kaj ostra — osobito pri nasprotnikih, ki se poslužujejo vseh sredstev, posebno laži in surovosti. Zato je naša stranka z nasprotno pretrgala občevanje. To je politični bojkot, dok se ne poboljšajo. — Vseslovenska ljudska stranka z 20 poslanci je pritegnila v slovensko-hrvatski klub na Dunaju še Hrvate iz Istre in Dalmacije, kateri jedini v nazorih in disciplini zavzemajo ugledno pozicijo v drž. zbornici. Z navdušenjem se sprejme pozdrav dalmatinskim pravašem.

Nato pojasni stališče kluba napram uradništvu, katerega je preveč. Troški zanj presegajo 700 milijonov. Marljivo delujoče uradništvo naj bi se dobro plačalo. — Hrv.-slov. klub bo povodom obravnav o vojni postavi, o finančni reformi in vodnih kanalih zahteval za južne dežele tudi kako odškodnino.

Povdarja, da se v dež. zboru in odboru pridno deluje v blaginjo našega ljudstva preko glav nagajivih liberalcev. Tudi v novem letu hočemo nadaljevati delo in boj v blagor ljudstva, dežele in države.

Poslanec Jarc poroča o delu S. L. S. v državnem zboru. Vsled suše, nime . . . so poslanci izposlovali mnogotere podpore v polajšanju bede našega ljudstva.

Istotako so stavili mnogo predlogov za povzdigo živinoreje na Slovenskem. Posebno pozornost so posvetili naši poslanci železnicam in cestam. Naši poslanci zahtevajo deželno ali državno zavarovanje. Da bi se zmanjšali davki posestev, so stavili primerne predloge. — Slovenski klub je postal središče delovanja za kmečke koristi. Vsled našega predloga se je osnoval poseben oddelek za melioracije. — Iz slovenskega kluba je izšel predlog za osvobojenje bosanskega kmeta.

Ker so bili naši poslanci izvoljeni, da varujejo gospodarske in narodne pravice, pa tudi pravice kat. cerkve, zato so glasovali zoper Malikov predlog o razporoki, ki je naperjen zoper nerazdružljivost sv. zakona.

Slov. delegacija na Dunaju si je svesta, da je vselej vršila svojo dolžnost. Ker ima za seboj 130.000 volivcev, se nič ne boji razpusta zbornice, ker bi se ojačeni zopet vrnili vanjo. — Dr. Lampe poroča o delu S. L. S. v deželnem zastopstvu. Pojasni kar po raznih poglavjih deželni proračun in pridene k vsakemu duhovite opazke. Omenja, da si je ogledal po raznih kronovinah deželno gospodarstvo in mora izjaviti, da je kranjska deželna uprava prva v Avstriji. Poglavje o javni varnosti izkazuje, da plačuje kranjska dežela za nastanjanje orožništva po deželi nad 58.000 K. Od strani županstev pa čujemo vedne pritožbe o orožnikih; zgodilo se je celo, da je župan hotel napraviti red na kakem shodu, a orožnik se mu je uprl. — Primanjkljaj v deželni blagajni povzročujejo najbolj izdatki za zdravstvo in šolstvo. Za prvo iznašajo 1 milijon, za drugo pa dva milijona. Šolski zakon je treba tako preurediti, da bo bolj ugajal kmečkemu stanu. Pri učiteljstvu se opazuje, da se premalo ozira na predpise o sadjarstvu, umnem kmetijstvu in šolskih vrtovih. Tistim učiteljem, ki bodo to pospeševali, se bodo delile tudi nagrade. Povzdigniti hočemo tudi deželno kulturo. Zato se je v proračun dalo pol milijona za povzdigo kmetijstva. Živinozdravništvo je treba preustrojiti. Zato bodo tečaji, na katerih se mladi živinorejci poučuje, kako živini pomagati v prvi sili.

V zadružništvu so naloženi milijoni in milijoni. Dežela je določila dva milijona zadružništvu, da imajo naši zavodi vedno zaslonbo v deželi in tako varnost za svoje uloge. — Za trgovino je deželni zbor ustanovil slovensko trgovsko šolo v Ljubljani, ki naj se sčasoma razširi v zavod, koristen slovenskemu jugu. — Obrtno-pospeševalni zavod s podporo 88.000 K bo vzel v svoje okrilje tudi obrtne zadrage po deželi.

Liberalci trosijo veliko laži o dolgovih. Praviijo, da smo napravili že okrog 10 milijonov. No, kaj je na tem? Dolgove ima dežela že od l. 1888. Takrat so najeli 8 milijonov za kmečko odvezo. To posojilo so sklenili liberalci, ko naše stranke kot take še ni bilo v zboru. Pozneje so tisti naredili še 4 milijone posojila, posebno za osuševanje ljubljanskega barja. Od teh zadnjih smo porabili 3 milijone, ostal nam je še eden. Zraven pride naših najetih 10 milijonov in tako imamo še 11 milijonov na razpolago. Ta dolg se pa bo odplačeval še le od leta 1928. — Vodne moči naših rek moramo spraviti v deželno last, da jih ne požre velekapital; saj vidimo, da so se na Gorenjskem milijonarji vsedli tam, kjer so imeli na razpolago vodne sile. Bodimo na Kranjskem rajši sami gospodarji kakor pa hlapci.

Deželni primanjkljaj je preračunjen nad 1 milijon 400.000 K. Lani smo imeli v proračunu tudi primanjkljaj, a prihranili smo en milijon. Zato mi ne bomo zvišali doklad, ampak bomo zahtevali pomoči od države. — Sklepno pravi govornik, da nam očitajo komando dr. Šusteršiča, na kar povdarja: Dobra komanda je težka stvar, slaba pa ni nobena umetnost. Tista armada, ki nima generala, je vedno tepena, pod dobro komando se pa zmaga. — Dr. Gregorič priporočuje, ker so naše organizacije zelo številne, naročanje našega časopisja, da se vsak somišljenik lahko hitro poudči o tekočih zadevah.

Za načelnika S. L. S. je z navdušenjem zopet izvoljen soglasno dr. Ivan Šusteršič.

Ko se izvolijo še člani v vodstvo, sklene predsednik Povše sijajno uspeli shod s slava-klici papežu in cesarju.

Isti popoldan je imelo vodstvo S. L. S. svojo sejo, katere se je vdeležilo do 50 članov. Izvolilo se je načelstvo, v katerem so poleg načelnika S. L. S. dr. Šusteršiča, podnačelniki: prelat A. Kalan, dr. Vinko Gregorič in dr. E. Lampe. V izvršilni odbor, katerega člani so eo ipso načelnik stranke, podnačelniki in državnozborni poslanci, so se izvolili gg.: dr. Dolšak, dekan Rihar iz Šmartna pri Litiji, dr. Zajc, dr. Pegan, L. Smolnikar,

kanonik Šiška, I. Kregar, Alojzij Čatar, profesor K. Dermastja, Janez Kalan, I. Podlesnik, župan Belec, poslanec Miha Dimnik in župan Jakob Dimnik, dekan J. Lavrenčič, kanonik Žlogar, župnik Abram iz Št. Petra, župnik Skubic z Jesenic ter dekan dr. J. Kržišnik iz Trnovega. Nato so se storili različni za stranko važni sklepi.

Zabavi in pouku.

Tihotapci.

Povest. — Spisal Ognjeslav.

(Dalje.)

„Tako, sedaj si naš! Idimo!“

Anton tresočih nog hoče po stopnjicah navzgor, a Peharček ga prime za roko ter ga vodi v nasprotno stran.

„Kam pa sedaj?“

„Pokazal ti bodem podzemski hodnik, po katerem prinašamo blago v tole klet, in kateri nam služi v skrajni sili v varno zavetje.“

„Kdaj ste pa vse to izkopal?“

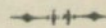
„Slučajno je prišel naš gospodar na ta skrivnostni hodnik. Bil je nekoč na lovu za lisicami, in tam, kjer bomo sedaj prišli na beli dan, je imela lisica svoj brlog. Gospodar je šel pogumno v ta lisičji dom, in glej čudo, opazi čez nekoliko obokan hodnik, sledi temu in tako najde to klet. Tu kjer sedaj stoji moja koča, je bila nekdanj grajska pristava, in na njenih razvalinah si je Bog ve kdo postavil slabo kočo, in to sem si jaz kupil in tu životarim.“

„Sedaj pa poslednje. Tu imaš na roko 25 goldinarjev. Počakaj v gozdu do večera, in reci ženi, da si prodal, ali zastavil prstan v mestu, hodi k Podlipniku v delo, molči, in pridi vsak petek večer k meni okolu polnoči, če te bomo pa preje potrebovali, ti pa sporočim. Kadar dobimo obvestilo, pa jo mahujemo v hribe, prinesemo do sem blago, dobiš svoj delež, in drugo te ne briga nič. Sedaj pa tiho, bližamo se koncu hodnika.“

„Kdo bi bil to mislil, da bomo tukaj na dan stopili, i vsaj smo v slepi dolini“, se čudi Anton, „kaj če nas kdo opazi.“

„Kar brez skrbi bodi in vlezl se kam pod kakšno drevo, tu imaš kruha in sira in počakaj večera. Sedaj je vse na polju in pri senu, v gozdu ni žive duše, grajski lovci so pa danes na lovu v krivem brdu.“

(Dalje sledi.)

Francozi v Šent Rupertu.

Spisal Ivan Steklasa.

(Dalje.)

V tem času nekako je prišla tudi četa Francozov v Šent Rupert, da pregleda i ta kraj in da se prepriča, je li je narod miren in pokoren francoski oblasti. Bilo je to 12. novembra 1809. Koliko mož je štela ta četa, ni zapisano. Mnogo jih pač ni moglo biti, saj je znano, da je bila vsa francoska vojska na Kranjskem maloštevilna. Ta četa se je nastanila v Šent Rupertu in sicer častniki v župnišču, vojaki pa po vasi. Takrat je bilo župnišče prazno, ker je župnik Ignacij Bernekar umrl 25. julija, a novega župnika še ni bilo. Sestra pokojnega župnika Regina je odstopila svoje pohištvo za 241 gld. 10 kr., vendar pa se jej je imelo to pohištvo kesneje povrniti. Francozi so ostali v Šent Rupertu le do 30. novembra. Bržkone so videli, da je narod miren, in da se ni bati kakšnega odpora. Povrnili so se k svoji posadki v Novomestu ali pa v Ljubljano. Za hrano in podvorbo za čas od 12. do 30. novembra se je izdalo 231 gld.; Heleni Ržen posebej za podvorbo in perilo za francoske častnike 10 goldinarjev; za sol, zelenjavo in luč za častnike 17 gld. 30 kr. Vsi ti stroški so bili zapisani na račun župnijske gosposčine šentruperške. Razen tega pa je iznosil zapis francoske vojaške kontribucije za župnijsko gosposčino in njene podložne okoli 590 gold. Ta kontribucija je bila pobrana v Šent Rupertu do 15. oktobra 1809. To je bil hud davek za ljudi. Za primer navedemo tukaj, da je plačal celi gruntar Martin Pristov 57 gold. 40⁵/₈ kr., polgruntar Ruperčič 22 gold. 23 kr., Franc Miklavčič, osebenjak 4 gold. 5¹/₂ kr. Vrh tega je bilo treba dajati pa tudi žita, sena in slame. V ljubljanski magazin je poslala uprava župnijske gosposčine pšenice 7 vaganov in 15 bokalov, rži 7 vaganov, 15 bokalov; v magazin rakovniški pa je odpravila ista uprava 15 vaganov in 21 bokalov mesto propisanih 20 vaganov pšenice; 31 vaganov 29 bokalov ovsna mesto 40 vaganov; 6 vaganov in 11 bokalov rži mesto 9 vaganov; 46 stotov in 21 funtov sena; 5 stotov in 76 funtov

slame pa ni oddala. Pšenice so zaračunali vagan po 8 gold., rži 5 gold., ovsu 3 gold., sena stot po 6 gold., a slame po 3 gold. 30 kr. Vrh tega je dala uprava tudi še 3 vedra starega vina vedro po 18 gold. Potem so prišla pa še razna posojila za francoske čete. Prvo tako posojilo je izplačala župnijska gosposčina zase in za svoje podložne, kar je iznašalo 344 gold. 48 kr.; drugo tako posojilo zahtevano v istem iznosu pa ni bilo pobrano niti odposlano. Po dokončanih bojih s Francozi l. 1815. se je zahtevalo, da povrnejo Francozi, kar se jim je posodilo v denarju in v prirodninah. Župljani šentruperški so izročili vse svoje zahteve svojemu župniku Josipu Bučarju, da jim preskrbi on to povračilo. Kdor se je mogel izkazati s pobotnicami, je dobil en del posojila; velik del njih pa je iskal zastoj pravice, ker se ni imel s čim izkazati, da ima pravico zahtevati. (Vse te podatke sem našel med računi v župnijskem arhivu.) (Dalje sledi.)

Dopisi.

Iz Toplice. Skoro povsod se je prepevala podobna sleparska, liberalna pesem pri občinskih volitvah. Pri nas sta se bili v volivnem boju Sl. L. S. in S. L. S. Nro. 2, novega kalibra. Ta zadnja ima to posebno lastnost, da naroča in razširja Sl. Narod, Jutro (Dan), Slov. Dom ter vodi liberalna društva — bije po duhovnikih in Materi Božji. Nekateri udje so oproščeni za celo leto od sv. maše in postov. Ker pa se povrne vsako leto sezona in Bog obiskuje prav rad tudi svoje s trganjem — zato je dobro, da se dá izjava v časopise, prejkoslej smo pristaši S. L. S. Sprejmejo in milo prosijo pa tudi radi od starih, liberalnih agitatorjev novomeških pooblastila, saj ostanemo slejkoprej pristaši. . . No, naši predniki, stari, pošteni Topličani so že davnaj označili tako judovsko mešetarijo s primernim imenom. Dobri, — zapeljani volilci pravijo, da na dan volitve ne gredo več v Zupančev zapor. Ker niso otroci — hočejo tudi in posebno ta dan imeti prosto pot. Le ti pravijo, naj ima S. L. S. Nro. 2 tri leta svoje veselje, a mi smo mnenja, da tudi takrat ne bodo obhajali obletnice svojih sleparij — zakaj še jim poje mrtvaški zvon, iz katerega so se norčevali pri mali večini prisleparjenih lipovških in smolenških glasovnic. To si zapomnite.

Radovica. Dasiravno so se naši liberalci pod vlaškim vodstvom trudili na vse pretege, da bi spravili vsaj nekaj svojih mož v občinski odbor — večine tako niso mogli upati, ker nimajo v svojih vrstah skoro moža, ki bi bil vreden in sposoben, da sedi v odboru, — so vendar pri volitvah sijajno pogoreli. Poštena agitacija je seveda dovoljena, kar pa se počeli liberalci, je skrajno nesramno. Z grožnjami so izsiljevali in tudi dobili nekoliko pooblastil, a bore malo, ker so ljudje uvideli, da ti hujšakači niso vredni, da bi čuvali nad občinskim imetjem in blagostanjem. Posebno hud agitator liberalne stranke je bil nek dvajsetleten fantalin, ki je celo po noči zabavljal čez privržence naše stranke in budil s svojim kvantarskim petjem (bolje rujovenjem) mirno spavajoče vaščane. Ko je prišel dan volitve, so liberalci visoko vihali nosove in svesti si sijajne zmage ošabno napadali s svojimi neslanimi zabavljicami naše volilce, ki so volili po svojem prepričanju. A kjer veliko grmi, je malo dežja, pravi pregovor, ki se je tudi pri naših občinskih volitvah zopet vresničil. Po štetju glasov so poparjeni odšli domov kandidati liberalne stranke, ker ni niti eden izmed njih dobil mesta med občinskimi odborniki. Prišli so v odbor samo možje katoliškega prepričanja in zopet se je pokazalo, da še ni naša občina okužena po liberalizmu. Ko bo dovršena tudi volitev župana, vam kaj več sporočim.

Šmarjeta. Dne 4. t. m. ob 10. uri smo objednem pokopali zakonska Janeza in Uršulo Matko iz Zbur. Žena je umrla na novega leta dan ob 9. uri zjutraj, mož pa naslednji dan ob isti uri; mož je bil vodeničen, žena je imela srčno napako. Njihova hiša je premožna. Udeležba pri pogrebu velikanska. Podružnica v Slapih je velika, pa ljudje niso mogli vsi v cerkev.

Iz novomeške okolice. Zadnjič sem zdrknil iz radovednosti na Toplice. 21. t. m. pa grem k sv. maši. Kar čujem, da ima občinsko sejo S. L. S. in S. L. S. št. II. Še par takih sej, pa bo imel župan samo še št. II., drugi bodo spregledali, kakor sem zadnjič svetoval. Na skrivnostni migljej predlaga odbornik nadučitelj Matko 300 kron plače in 300 kron nagrade županu. Neusmiljeni odborniki ali ste gluhi ali vas zebe?! Vsi so držali roke v žepu, le Matkotu se je tresla v zraku. Sedaj bo menda tožba. Ljudstvo pravi, da je le stara S. L. S. dobra — št. 2 se le prerada vseda na naše žepe — tam smo pa silno občutljivi — kakor bi bilo vse prisajeno. Tako so mi pripovedovali možje pod lipo. Na to sem jo vrezal zopet na Stražo.

Iz Adlešič 18. jan. Tako lepe jeseni, kakor je bila minula, že veliko let nismo imeli. Bila je bolj podobna vspomladi, kakor jeseni, bila je pa tudi prav suha, kakor vse poletje, in nam je primanjkovalo že vode po kalih in vodnjakih. Po vrtilih pa so nam cvetele cvetlice, vrtnice, reseda idr. prav do konca leta. Tudi salato, vspomladno, smo imeli celo jesen. Vsaj pa tudi nismo imeli nič mraza, toplomer je bil 30. decembra prvokrat pod ničlo, namreč 1° C. 31. decembra pa je par ur nekaj malega snežilo, a sneg je do večera že skoraj izginil. Ta lepa jesen je bila prav ugodna za kmeta in sicer zaradi paše, vsaj se je živina vso jesen pasla zunaj, celo meseca decembra, vsaj po vrtilih. To je bilo posebno koristno radi krme, katere so dobili nekateri le malo, ker vsled strašne suše ni bilo nič otave. — Lani je bilo v naši župniji rojenih 34 otrok, 15 dečkov in 19 deklc. Enkrat sta bila dvojčka. — Umrlo je 28 oseb, 12 mošk. in 16 žensk. spola. Od teh je bilo 8 oseb starih od 70—80 let, 2 pa čez 80 let. Najstarejša oseba je bila stara nekaj čez 83 let. Med moškimi sta 2 zmurznila na potu z Vinice. — Porok pa je bilo 8. — Minulo leto je bilo prav zdravo, kar kaže malo število mrličev. — Letina pa je bila bolj slaba zaradi silne suše. Lansko vino se prodaja pri nas na debelo liter 50—60 h. Roba je večinoma prav dobra.

Iz Radovice. Deželni odbor priredil je pri nas 6. in 7. t. m. kmetijski poučni tečaj, pri katerem so predavali gg.: ravnatelj Rohrman o govedoreji in prašičoreji, Vedernjak o pridelovanju krme in gnojenju, ozir. uporabi gnojil, prvi dan; drugi dan c. kr. vinarski nadzornik Skalicky o trtoreji in Zdošek o sadjarstvu. Vsi govori so bili temeljiti in vsestransko zanimivi. Ljudstvo se je tečajev udeleževalo v čuda obilnem številu, ne samo možki, ampak tudi ženske, še celo otroci, priča, da so taki tečaji res potrebni in koristni. — Gg. predavateljem in dežel. odboru izrekamo tudi tem potom zahvalo. — Dostavek urdn.: Županstvo na Radovici nam je d. 10. jan. 1912 poslalo iskreno zahvalo v istem zmislu.

Št. Janž na Dolenjskem. V nedeljo 7. t. m. je bil slovesni pogreb pokojne matere Marije Kos iz Lapušnika. Pogreba se je vdeležilo ljudstvo v obilnem številu z Orlom na čelu, kar je vsem zelo dopadlo. Otroci pokojne matere so bili vsi navzoči. Sv. mašo je pel sin pokojne matere, č. g. Matevž Kos. — To je prva mati, ki je, kolikor pomnimo, zredila sina — duhovnika in se veselila nove maše 31. julija l. 1892 s svojimi sorodniki, doma v Št. Janžu. Bog ji daj večni mir in pokoj!

Suhor. Nesreča nikoli ne počiva. Na Antonovo častivci tega svetnika pridejo v obilnem številu k fari, da priporoče živino in družino temu zaščitniku. Navadno tudi kaj več darujejo v pridelkih, kar se potem proda. Isti dan je peljal Šukletov hlapec kupljeno zrnje proti znani gostilni svojega gospodarja. Pri beretenski kapelici lurske Marije, kjer se cesta strinja z državno cesto, so se hlapcu konji splašili, da se je zvrnilo in se pri tem hlapec ubil do smrti. — Naj omenim še drugo nezgodo. Prejšnji teden se je bil nek Hrvat v Metliki upijanil. Ko se napoti proti domu mimo mestne malence, se prekucne v Obrh ter vtone. — Našli so ga mrtvega in pokopali pri sv. Roku.

Suhor — Belokrajina. Dne 6. in 7. t. m. je bila naša šola v III. razredu natlačeno polna. Pa ne od otrok šolarjev, ampak od posestnikov in njih sinov, ki so z največjo pozornostjo poslušali predavanja gg. iz kmetijske šole na Grmu in g. Skalicky-ja iz Kandije. Prvi je nam predaval g. Skalicky o umnem kletarstvu. Da je naše kletarstvo še v najnižjem položaju, je bila kriva brezbržnost in starokopitnost naših posestnikov. A kakor je kazalo zanimanje poslušalcev, upati je, da se naša Belokrajina povspe do napredka v tej prevažni panogi kmetijstva, ki je takorekoč glavni in edini vir dohodkov v našem kraju. — Istotako so nas drugi gg. strokovnjaki glede sadjarstva, živinoreje, gnojenja . . . opozorili na dosedanje napake in priporočili umnejše ravnanje . . . (Slično kakor v dopisu iz Radovice; opazka urdn.) — Za vsa predavanja se najljudneje zahvaljujemo v prvi vrsti veleslavnemu dež. odboru, ki je priredil te tečaje; v drugi pa gg. predavateljem, ki so govorili v tako umljivem jeziku, da jih je lahko razumel vsak najpriprostejši kmetovalec.

Iz Sent Jerneja se nam poroča: V nedeljo 21. jan. je imel naš obč. odbor sejo. Bilo je več koristnih točk na dnevnem redu. Med temi je bila tretja: „Volitev častnih občanov“. — Jednoglasi je bil voljen velečastiti, mnogozaslužni g. Anton Lesjak, župnik v Sent Jerneju. Nato ravno tako: velečislani, mnogozaslužni g. Janez Saje, nadučitelj v pokoju in posestnik. Na dalje: posestnik g. Franc Bambič, večletni srenjski svetovalec, cerkveni ključar itd. In še četrti, tudi posestnik, g. Andrej Grabner, večletni bivši svetovalec in odbornik srenjski. Slava vrlim možem!

Iz Kine. — Han-kow (Shia-pa-ho) 18. decembra 1911. P. Peter Bapt. Turk, naš rojak, ki je konec lanskega leta že obhajal desetletnico svojega apostolskega misijonstva na Kitajskem, poroča svojim sorodnikom tudi o kitajski revoluciji. Iz zasebnega lista objavljamo nastopno:

Dozdaj se nam misijonarjem in našim misijonom v tem vikarijatu še ni nič hudega zgodilo vsaj namenoma ne. Najhujše boje sta imeli obe stranki (to je: revolucijska in vladna, oziroma cesarska) v naši misijonski sredini Hankow, Wu-chang (Vu-čan), Han-jan. Tamošnje misijonske postaje niso mogle ostati brez škode in nevarnosti. Misijonska postaja v mestu Han-jan je požgana. Kitajski oddelek mesta Han-kow (z 800.000 prebivalci) je do polovice požgan. Naša misijonska postaja, v onem delu lani sezidana, sicer še ni pogorela, gotovo pa je od kanonskih krogel in bomb zelo poškodovana. Nad deset bomb je celo priletelo na našo osrednjo misijonsko postajo v napolnjeni ženski orfanotrofij (sirotišnica) v evropskem oddelku mesta Han-kow, kamor bi sicer ne bili smeli streljati, kakor se je določilo po dogovoru z onimi evropskimi državami, ki imajo ondi svoj mestni oddelek in prosto pristanišče. Vendar, hvala Bogu, od bomb ni bila zadeta nobena oseba, akoravno se jih je ondi pet razpočilo. Ubilo je samo enega misijonskega osla, katero žival rabijo za mletje moke. Pred dvema tednoma so prenehali z bojevanjem ter se zdaj obe stranki potvujeta, kako bi mogli skleniti mir. Meni do tega dne še ni znano o uspehih tega posvetovanja, znano pa mi je, da je zadnje dni v bližino mesta Han-kow došlo še enkrat toliko republikanskih vojakov nego jih je bilo prej. Naši Hupečani so zdaj v veliki zadregi, kako naj prehranijo toliko gostov. Ako se te množice spopadejo, to bo hudo krvoprelitje. Bog daj, da se skoro sklene mir! Ako se pa morilni nož obrne tudi proti nam, naj se zgodi sveta volja Božja.

Šia-pa-ho 22. dec. 1911. V tem listu poroča, kako republikanci agitirajo za svoj prevrat. Prodajajo nebrojno zelo kričečih letakov s prizori o zadnjih dogodkih, posebno še o voditeljih obeh strank. Iz teh podob — po evropsko bi jih imenoval karikature — se spozna navdušenje hanske stranke za republiko ter sovraštvo do mladega cesarja in njegovega manskega rodu. — Zadnja dva tedna sta se obe stranki zdržali bojov ter se po posredovanju drugih držav posvetovali o pogojih za mir. A včeraj je načelniku tukajšnje vojaške posadke došlo poročilo od nadpoveljnika Li-üen-hun-a, da naj se pripravi za boj, ker se o pogojih za mir s cesarsko stranko ne morejo dogovoriti, in da se po dokončanem odločenem obroku — to je 24. dec. — zopet začne vojska. Pravijo, da je republikanskih vojakov, pripravljenih za vojsko, došlo na stotisoč, cesarskih vojakov pa polovico manj. Sicer so pa razna došla poročila o položaju zelo zmedena. — Danes zjutraj je to zimo prvokrat zapal sneg in sicer nad par centimetrov debelo, in še gosto sneži. V taki zimi morajo vojaki tem več trpeti. (Dostavek: Pisma so rabila skozi Sibirijo okoli tri tedne.)

Domače in ptuje novice.

Na drugi državni gimnaziji v Ljubljani je mesto ravnatelja oddati. Nastalo je pa vprašanje, ali bi ne bilo koristneje za deželo, če bi se druga gimnazija spremenila od šolskega leta 1912/13 v slovensko realko, ker producira Ljubljana preveč humanistov, slovenskih realcev pa nič. Tako bi se ugodilo skupni želji slovenskega prebivalstva, predvsem pa zahtevam časa na Kranjskem. Potem bi dobivala Kranjska vojvodina iz lastnega zavoda tehnike, ki so sedaj na Kranjskem večinoma tujci, ki niso zmožni slovenskega jezika.

Smrtna kosa. Višji sodni svetnik tukajšnjega c. kr. okrožnega sodišča g. Blaž Dolinšek je po kratki boleznici dne 20. jan. nepričakovano umrl. V nedeljo popoldne je bil sprevod iz Posojilniškega doma v Kandiji na novomeško pokopališče. Sprevod je vodil p. n. g. prošt dr. Elbert. Pevski zbor je zapel par ginljivih žalostink. N. p. v m.!

Cesar Franc Jožefova bolnica usmiljenih bratov v Kandiji je na svetlo dala XVIII. letno poročilo, iz katerega se razvidi lep razvoj tega prekristnega zavoda. L. 1911 je bilo oskrbovanih skupno 1934 bolnikov, od katerih je zapustilo bolnico ozdravljenih 1352, zboljšanih 347. — Operacij se je izvršilo 738, med temi 711 ozdravljenih, 24 zboljšanih in le 3 operirani so vsled komplikacij umrli. — Med bolniki so zastopani vsi stanovni in poklici, posebno priprosti. Tako je bilo dninarjev in pomožnih delavcev 139, gojencev in učencev 171, gimnazijcev 17, hlapev 141, obrtnikov 57, posestnikov in njih sinov 869, roko-delcev in njih učencev 137, užitarjev in gostačev 114. Dolenjcev

je bilo 1506, Gorenjcev 58, Notranjcev 88. Drugi iz raznih dežel in držav. Lani se je dozidalo in otvorilo za bolnike še II. nadstropje. Upejale so se naprave modernega zdravilstva. Primarij zavodu je dr. Josip Buh. Prijor konventa je p. Polikarp Vavpotič. Kdor podpira ta zavod, lajša bedo trpečemu človeštvu.

Zabavni večer „Meščanske zveze“ v Novem mestu. V nedeljo, dne 21. tm. je priredila „Meščanska zveza“ svojim članom in prijateljem društva zabaven večer z govorom, petjem in tombolo. Vabilu se je odzvalo toliko meščanov iz vseh slojev, da so bili gostilniški prostori pri g. Ig. Košaku v kratkem času natlačeno polni. Že prva prireditev je pokazala, kako nujno potrebno je bilo tako društvo. In o čemer je mogel še pred nedavnim časom eden ali drugi le sanjati, to je bilo opaziti ta večer: Nemoteni sta skupaj sedela priprosti meščan in gospod, ne da bi pri tem trpel kdo na svoji časti. Padli so predsodki, po katerih naj šteje v družabnem življenju le človek, ki ima polno denarnico, in katerega je usoda sploh bogato obdarila z različnimi zemeljskimi blagri. Usodepolne more, ki je ugonabljal vsako družabno življenje, se je bilo treba otresti. M. Z. je premostila globoki prepad, ki se je umetno vzdrževal med posameznimi stanovi; dala je v družabnem življenju srednjemu in delavskemu stanu oni prostor, ki mu gre. Zato ni čuda, da je bilo v mestu za to društveno prireditev tako zanimanje.

Ko je g. predsednik prisrčno pozdravil navzoče ter na kratko orisal dosednji razvoj društva in odborovo delovanje, so sledile pevske točke. Pod priznanim spretnim vodstvom g. Hladnika so zapeli pevci društveniki par domačih v srce segajočih pesmi. Že s svojim prvim nastopom so pokazali, da društvo od njih lahko pričakuje najboljših uspehov. Svoje močne in lepe glasove so zlili v lepe slovenske pesmi, tako da so od navdušenih poslušalcev želi za svoja izvajanja res zaslužen priznanje. Višek zabavnega večera pa je bila tombola, katere pričetek so vsi nestrpnost pričakovali. Bilo je razloženih lepo število dobitkov, katerih zgodovino nam je v šaljivem govoru razložil g. Seifert. Po končani tomboli so neutrudljivi pevci zapeli še nekaj pesmic, ki so jim morali vedno in vedno novih dodajati. Pri slovesu nas je navdajala le ena želja, da bi se kmalu zopet sešli pri kaki društveni prireditvi. Bila je to res domača, neprisižena brez vsake napetosti, česar smo ravno v Novem mestu tako težko pogrešali. Ne da se utajiti, da postaja M. Z. med meščani od dne do dne bolj priljubljena in da se obeta prav lepa bodočnost.

Zahvala. Odbor „Meščanske zveze“ se najtopleje zahvaljuje vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da je tako lepo uspela prva društvena prireditev. Ob enem prosimo, da nam, vedoč ceniti pomen našega društva, i v bodoče ohranite isto naklonjenost, ki ste nam jo izkazali pri tej priložnosti.

Pri obč. volitvah v Kandiji, ki so se vršile dne 16., 17., 18., 19. t. m., so bili izvoljeni sledeči gg.: I. razred: Odborniki: Jurij Košir, pos. Brod 421 glasov; Janez Kobe, pos. Pristava 402 glasova; Josip Dular, Jurkavas 400 glasov; Josip Windischer, mesar Kandija 400 glasov; Anton Peterlin, župnik Šmihel 388 glasov; Franc Medved, pos. Krka 363 glasov. — Namestniki: Jože Počeryina Birčnavas 389 glasov; Franc Dular Jurkavas 388 glasov; J. Žibert, Žabjavas 387 glasov. — II. razr.: Odborniki: J. Gačnik iz Boričevo 371 glasov; Alojz Vovk, Gotnavas 492 glasov; Franc Nose, Rumanjavas 499 glasov; Janez Gazvoda, Dolže 591 glasov; Janez Dular, Potok 593 glasov; Franc Rohrman, M. Slatenek 497 glasov. — Namestniki: Franc Vertačič, Žihovoselo 497 gl.; Jože Slak, Potovrh 498 glasov; Janez Kulovec, Grm 502 glasa. III. razred: Odborniki: Jakob Porenta, Stopiče 900 glasov; Ivan Znanec, Šmihel 934 glasov; Edmund Kastelic, Kandija 917 glasov; Ivan Kušlan, Kandija 902 glasa; Josip Dular, Valtavas 15 935 glasov; Franc Kastelic, Št. Jošt 937 glasov. — Namestniki: Alojzij Meznaršič, Kandija 920 glasov; Ivan Matoh, Drska 917 gl.; Anton Smrekar, Prapreče 924 glasov. — V podobčine so izvoljeni sledeči: Odborniki: Za Kandijo: Josip Zorc, Kandija 182 gl.; za Gotnavas: Amat Škrlj, c. kr. prof., Gotnavas 37 glasov; za Smolinjovs: Josip Smuk, Smolinjavas 75 glasov; za Potovrh: Gregor Lužar, Potovrh 32 glasov; za Lakovnice: Anton Muhič, Jurnavas 46 glasov; za V. Podljuben: Martin Jakše, M. Podljuben 44 glasov; za Stranskavas: Herman Gorjany, Ruprčvrh 48 glasov; za Jurkavas: Ivan Kulovic, Valtavas 118 glasov; za Vinavas: Franc Staniša, Vinavas 63; za Črmošnjice: Jože Rajnuša, Črmošnjice 59 glasov; za Težkavoda: Franc Berkopec, G. Težkavoda 24 glasov; za Hrušico: Franc Brulc, Hrušica 34 gl. za Zajčjivrh: Janez Murn, V. Orehek 90 glasov; za Cerovec: Janez Berkopec, Cerovec 94 glasov. — Namestniki: Franc Murn, Kandija 195 glasov; Franc Šetina, Gotnavas 91 gl.; Vinko Kavšek,

Smolinjavas 81 glasov; Janez Judež, Potovrh 20 glasov; Franc Primc, Koroškavas 48 gl.; Josip Knafelc, Vrh 22 glasov; Janez Vindišman, Stranskavas 35 glasov; Josip Hrovat, Drganjeselo 97 glasov; Janez Gazvoda, Konc 59 glasov; Jakob Udovč, Črmošnjice 71 glasov; Josip Brudar, D. Težkavoda 26 glasov; Josip Kastrevc, Hrušica 22 glasov; Janez Murn, Hrib 49 glasov; Josip Kobe, Pušče 86 glasov.

V Mirnipeči je bilo v l. 1911. rojenih 87, umrlo jih je 69 in poročenih je bilo 15 parov, v Soteski pa rojstev 17, mrličev 3 in poroki 2.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico (reg. zadruga z neomejeno zavezo) je imela v mesecu decembru 1911 prometa K 155.951.50. Vložilo je 144 strank K 69.628.50, a dvignilo 135 strank K 24.672.59. Posojil se je dalo 18 strankam K 13.590.—

Razglas. Žrebanje k letošnjemu naboru v prvič poklicanih, to je leta 1891 porojenih mladeničev vršilo se bode v poslopji c. kr. okrajnega glavarstva v sobi št. 12 dne 30. januarja 1912 ob 9. uri dopoldne. To se daje vsem v letu 1891 rojenim v kakej občini tega političnega okraja pristojnim mladeničem z dodatkom na znanje, da jim je prosto se žrebanja osebno vdeležiti ali pa v ta namen koga pooblastiti. Žreb, kateri bode vlečen, bode veljal skozi vso stavno dolžnost, tedaj tudi v višjih stavnih razredih.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.
* **Fünf figurirte Festspiele für Orgel** von Ign. Hladnik. Op. 61. Preis 2 K 40 h — je naslov ličnemu zvezku, v katerem marljivi skladatelj nudi pet daljših zelo spretno izvedenih slavnostnih preludijev. Pohvalna ocena glasbenikov delce prav toplo priporoča. Naroči se pri g. skladatelju. Organisti, sezite po njih!

Gospodarske drobtine.

— **Redni občni zbor c. kr. kmetijske družbe za l. 1911** bo 19. februarja t. l. Na dnevnem redu občnega zbora bo poročilo glavnega odbora o delovanju kmetijske družbe v preteklem letu, poročilo o računskih zaključkih za l. 1910 in 1911, volitev odbornikov, ki po pravilih izstopijo in sklepanju o spremembi družbenih pravil.

— **Občni zbor kmetijske podružnice novomeške** bo v ponedeljek 26. februarja t. l. z običajnim sporedom. Vršiti se teden pozneje kakor občni zbor v Ljubljani, to pa zaradi tega, ker je podružnica za sedanji občni zbor v Ljubljani, že imela lani svoje zborovanje. Občni zbor v Ljubljani, ki bi se imel vršiti lansko leto, bo prav za prav veljal za l. 1910, podal se bo pa tudi računski zaključek za l. 1911. Občni zbor podružnice, ki se redno vsako leto vrši, bo veljal pa za l. 1911.

— **Za viničarski tečaj na Grmu** se je priglasilo 25 prosilcev iz raznih krajev naše vinorodne dežele. Sprejelo se jih je 6, ker je prostora le za 6 učencev. Obilna priglasila pa kažejo, da je bila vpejjava 8 mesečnega praktičnega viničarskega tečaja na Grmu prav potrebna in da postaja zanimanje za pouk na šoli čim dalje večje.

— **Naročila na modro galico in prošnje do naših županstev.** Kmetijska podružnica novomeška je začela že nabirati naročila na modro galico, ki jo bo oddajala v celih vrečah po 50 kg in 100 kg kakor v zadnjih letih. Vsako naročitev je zaarati. Ker so v zadnjih letih nabirala županstva potrebna naročila za svoje občane, prosimo tudi letos, da gredo v tem pogledu na roko kmetijski podružnici. Naši vinogradniki pa naj naroče galico vsak za-se ali po več skupaj pri svojem županstvu. Ker je treba varovati interese podružnice in ker mora podružnica plačevati prostor za odlaganje galice kakor tudi delo, ki je potrebno za prevzetje in razdelitev galice, bodo neudje nekaj več plačali za galico kakor udje podružnice. Opozorjamo pa to zaradi tega, ker bi bili naši naročniki prav lahko vsi člani kmetijske podružnice in nato mora podružnica tudi težiti. Nekoliko prednosti morajo imeti člani pred nečlani tudi v tem slučaju. —

— **Naročevanje modre galice.** Vsako leto se zgodi, da se mnogi gospodarji ne pobrigajo o pravem času za modro galico, tako da jo morajo potem za drag denar okoli iskati. Taki malobrižnosti mora biti konec! Sedaj je dosti ugoden čas, da si zagotovimo dobavo potrebne galice. Tudi imamo dosedaj že toliko izkušenj, da si lahko pravočasno preskrbimo potrebno galico. — Priglašajte se toraj za novomeško okolico po svojih županstvih v Kandiji, Prečni, St. Petru, Brusnicah, Orehoviči itd., in zaarajte naročeno množino. Kmetijska podružnica novomeška sprejema le naročila na debelo po 50 in 100 kg in je zaradi tega treba, da si manjši posestniki skupno naroče to množino. Za posestnike,

ki niso člani podružnice, bo cena letos najbrž nekaj dražja, zato vabimo tudi te, da pristopijo k kmetijski družbi.

— **Oddaja plemenih petelinov.** Kmetijska podružnica je zadnjič sklenila podpirati povzdigo perutninarstva pri svojih članih na ta način, da bo oddala 12 petelinov štajerskega plemena (ru-deči veliki petelini) po nižini ceni 2 K za petelina. Kdor izmed članov želi dobiti petelina štajerskega plemena za 2 K, naj se oglasi pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu.

— **Kako se perutnina hitro opita.** Za pitanje naj se perutnina zapre. Dobro je, če jo še prej dobro krmimo z ajdo, turšico, kuhanim krompirjem in z otrobi. Tako pripravljena perutnina se zapre in pita z basanjem osvalkov v golšo. Ti osvalki so testeni in se napravijo iz $\frac{1}{3}$ ajdove, $\frac{1}{3}$ ječmenove in $\frac{1}{3}$ ovsene moke, kar se vse skupaj z mlekom v testu zgnete. Med pitanjem naj imajo živali vedno dosti čiste pitne vode.

— **Perutninarska razstava v Ljubljani,** ki se priredi konci februarja, se ima zlasti od naše dolenske strani podpirati! Zato pozivljemo vse naše perutninarje in zlasti gospodinje, katerim je mari napredek naše perutnine, da se razstave udeleže in da pošljejo na razstavo nekaj svojih živali. Razstava naj pokaže, kakšna je naša domača reja in v kakem tiru je naše perutninarstvo. Vsi kraji bi morali biti zastopani z razstavo kokoši, kjer je pa reja rac, gosi in puranov razširjena, od tam bi bilo razstaviti tudi to perutnino. Naj bi živinorejske zadruge in kmetijske podružnice vzele stvar v roko in naj bi poskrbele, da bodo posamezni okraji častno zastopani.

Marija Dolinšek roj. Pirnat, naznanja v svojem in v imenu svoje hčerke Božene in sorodnikov vsem prijateljem in znancem s potrjim srcem prežalostno vest, da je njen nepozabljivi soprog, gospod

Blaž Dolinšek,

c. kr. višji sodni svetnik

po kratki boleznj danes mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega pokojnika se prenese v nedeljo, dne 21. t. m. ob polu 5. uri popoldan iz hiše žalosti v Kandiji na novomeško pokopališče k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo brale v petek 26. v samostanski in 27. t. m. v kapiteljski cerkvi.

Dragi pokojnik se priporoča v blag spomin in molitev.

Kandija pri Novem mestu, 20. prosinca 1912.

Zahvala.

Podpisana se najiskreneje zahvaljujem vsem tistim korporacijam, uradom, zavodom, društvom in posameznim osebam, ki so mi izrazile ob prebriski izgubi mojega nepozabnega soproga gospoda

Blaž-a Dolinšek,

c. kr. višjega sodnega svetnika

bodisi z besedo bodisi z dejanjem svoje sočutje in sožalje. —

Posebno se še zahvaljujem primariju g. Dr. Strašku za njegovo veliko požrtvovalnost med boleznijo; mil. gosp. proštu Dr. Elbertu in častiti duhovščini, ki je spremljala rajnika k večnemu počitku; rodbini gospe pl. Fichtenau za njeno veliko blagonaklonjenost; vsem velečenjenim darovalcem krasnih vencev; gg. pevcem Dolenjskega pevskega društva za ganljive nagrobnice; g. sod. svetniku Dr. Papežu iz Ljubljane, vsem predstojništvom tukajšnjih uradov, zavodov in društev, zlasti še g. predsedniku okr. sodišča Treznju, in vsem posameznikom iz Novega mesta in okolice, ki so se tako mnogobrojno udeležili pogreba.

Še enkrat vsem skupaj prisrčen: Bog povrni!

Kandija pri Novem mestu, 24. jan. 1912.

Marija Dolinšek.

Loterijske številke.

GRADEC, 13. januarja	66	39	60	10	72
TRST, 20. januarja	70	8	49	15	68

Dražbeni oklic. E 1045/11 E 1047/11 E 963/11 E 1031/11 E 497/11

Pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 8 bo dražba zemljišč:

I. Dne 6. svečana 1912 ob 10. uri dopoldne vlož. št. 208 k. o. Zagorica in vlož. št. 504 k. o. Hmelčič, obstoječih iz hiše, 2 travnikov, pašnika, vinograda in njive, cenjenih na 880 K.

II. Istega dne ob 11. uri dopoldne vlož. št. 179, 312, 401 in 853 k. o. Jurkavas, obstoječih iz hiše z vodnjakom, hlevom in kozolcem, 2 njiv, 2 travnikov, 2 pašnikov, gozda in 4 vinogradnih parcel z zidanico, cenjenih na 2726 K 53 h.

III. Dne 13. svečana 1912 ob 10. uri dopoldne vlož. št. 307, 324, 205, 352, 227, 278 in $\frac{1}{3}$ (solast) vlož. št. 130 in 131 k. o. Čermošnjice, vlož. št. 218 k. o. Težkavoda, 592 k. o. Zajčjivrh in 1313 k. o. Čerovec, obstoječih iz hiše št. 31 v Stopičah z gospodarskim poslopjem in druge manjše hišice, vrtov, travnikov, njiv, vinogradov in pašnikov, cenjenih skupaj na 14.462 K 83 h.

IV. Dne 20. svečana 1912 ob 10. uri dopoldne vlož. št. 114 k. o. Lakovnice, 252 k. o. Vinavas, 88 in 209 k. o. Težkavoda, obstoječih iz hiše z gospodarskim poslopjem, 4 njiv, 4 pašnikov in 3 travnikov, cenjenih na 1496 K s pritiklino vred, ki sestoji iz raznega gospodarskega orodja, cenjeno na 42 kron.

V. Dne 13. svečana 1912 ob polu 10. uri dopoldne vlož. št. 617 k. o. Črešnica, obstoječega iz ene njive, cenjene na 630 K.

Najmanjši ponudek, pod katerim se ne prodaje, znaša: ad I. 586 K 67 h; ad II. 1817 K 68 h; ad III. 9595 K 25 h; ad IV. 1025 K 34 h; ad V. 420 kron.

Dražbene pogoje in listine, tičeče se nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri tej sodnji v izbi št. 6 med opravnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, oddelek II.,

dne 5. januarja 1912.

15

Dražbeni oklic.

E 1030 /11
8

Dne 10. februarja 1912 dopoldne ob polu 10. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 6 dražba zemljišč vl. št. 26 k. obč. Mirnapeč in vl. št. 904 k. o. Golobinjek, obstoječih iz stavbene parcele št. 91, 2 njiv in gozdnih parcel, cenjenih na 2376 K 84 h in 446 K 5 h, oziroma po odbitku bremen na 1462 K 89 h.

Najmanjši ponudek znaša 975 K 20 h; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje, in listine, ki se tičejo nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 5 med opravnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,

dne 8. januarja 1912.

16

Razglas.

17

Razpisuje se na dan 4. februarja 1912 ob 10. uri dopoldne javna zmanjševalna dražba za razširjenje pokopališča pri podružni cerkvi v Gaberji (4 km od Brusnic). Delo je proračunjeno na:

1. Zid iz kamna, na obeh straneh iz portlandcimenta	K	700
2. Kritje zidu z betonom	"	100
3. Glavni zid mrtvašnice	"	800
4. Prizid iz opeke	"	150
5. Tla v mrtvašnici	"	150
6. Strop	"	250
7. Cimper in pokrivanje	"	350
8. 2 okni komplet	"	100
9. 1 velika vrata, 1 mala vrata	"	200
10. Notranja oprava	"	300
11. Različno in nenadni stroški	"	400

Skup . . . K 3500

Varščina 10%. Drugi pogoji na lici mesta. Načrt pri županstvu. Dražba se vrši pri županu v Gaberji.

Županstvo Brusnice, 23. jan. 1912. F. Gazvoda.

Gostilno

dobro vpeljano, da z marcem mesecem v najem ali pa na račun

14-2-1

Ivana Zurec — Trebnje.

2 krepka učenca

poštenih starišev vsprejme Ivan Zurec, trgovec mešanega blaga v Semiču.

19-0-1

Razglas.

Po naročilu c. kr. okrajnega sodišča v Rudolfovem 15. jan. 1912 S. 9/11/10 določi se dražbena prodaja v konkurznem skladu Franceta Juršiča v Kandiji hranjenega usnja in drugega blaga, na

26. in eventualno tudi 27. januarja 1912

od 9. ure dopoldne naprej v Kandiji s pristavkom, da se bode isto oddajalo le za ali nad ceno, določeno v cenilnih zapisnikih, eventualno pod isto najboljšemu ponudniku, ki mora združeno blago precej prevzeti in sodnijskemu poverjeniku plačati.

Rudolfovo, dne 16. januarja 1912.

13

Dr. Albin Poznik, c. kr. notar. sod. pov.

V kavarni J. Schwaiger prej žgur se oddajo pod naročbo sledeči časopisi:

1. Lovec. — 2. Soča. — 3. Edinost. — 4. Zarja. — 5. Kmetovalec. — 6. Gost. vestnik. — 7. Ilustr. tednik. — 8. Slov. Sokol. — 9. Dolenjske novice. — 10. Slovenec. — 11. Jutro. — 12. Dan. — 13. Slov. Branik. — 14. Wiener Zeitung. — 15. Arbeiter Zeitung. — 16. Fremden-Blatt. — 17. Extra-Blatt. — 18. Über Land und Meer. — 19. Wiener Carikaturen. — 20. Simplicissimus. — 21. Die Muskete. — 22. Figaro. — 23. Österr. illustr. Zeitung. — 24. Fliegende Blätter. — 25. Megendorfer Blätter. 12-0-1

Proda se iz proste roke

18-3-1

prav lep vinograd v Trški gori.

Zraven spada zidanica in vsa oprava. Vse je v najboljšem stanju. Več se izve pri

Jožef Koračinu v Novem mestu št. 120.

Najbolj zdrava
kavina pijača
je že 20 let

Kathreinerjeva

Kneippova

sladna kava.

Resničen
nadmestek kave!

Kathreinerjeva
prinese prečo v hišo.

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 $4\frac{3}{4}\%$ 5-0-2

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadržnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kañdijanska hranilnica.

Spretnemu kovaču

9-2-2

se odda takoj v najem kovačnica z vsem orodjem, ležeča poleg državne ceste na Metliko. Natančneje pove lastnik Janez Staniša, Dol. Težka voda št. 12 pri Rudolfovem.

Prav dober mlin in žaga na prodaj

 v Prečini pri Rudolfovem.

K mlinu spadajo njive in travniki, proda se posamezno ali skupaj.

Cena in druge podrobnosti se izvedo pri lastniku

Franc Dreniku v Prečini št. 27. 10-3-2

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu tu v mestu in okolici ujudno naznanjam, da imam v svoji delavnici najboljše delavske moči, vsled česar jamčim za elegantno, lepo in moderno izvršitev cenjenih naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilega. — V zalogi imam vedno storjene obleke razne vrste po najnižjih cenah ter tudi nepremočljive pelerine domačega izdelka, kakor tudi lepe suknje za ženinine po najnižji ceni.

Jakob Mikolič,

krojaški mojster v Rudolfovem.

227-4-4

Milijoni **Kašalj** hripavost, katar, zasliženje, dušljivi in oslovski kašelj

s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in pri-
vatnih oseb dokazuje gotov uspeh.

Bonbončki jako dobro prijajo in so ugodnega okusa.

Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva pri lekarnarjih: 1-20-7

Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

Lahek zaslužek

za na dom, za fante in dekleta že od 14. leta naprej, kdor želi delati za mene predmete, pri katerih se lahko zaslužijo 20 do 40 vin. na uro in to brez posebne učenosti. Kdor želi pojasnila in vzorec od dela, naj pošlje 60 vin. v znamkah, katere se mu pa vrnejo, ako delo sprejme. — Izrezljarska trgovina, trg Lemberg, Šmarje pri Jelšah. 234-3-3

Naznanilo.

Najuljudneje naznanjam, da preselim s 1. januarjem 1912 : svojo delavnico pri Starem mostu : v lastno hišo na Florjanskem trgu ter se najuljudneje priporočam slavnemu p. n. občinstvu nadalje za cenjena naročila vseh v mojo stroko spadajočih del.

Spoštovanjem

Jakob Preželj,

242-3-3

ključavničar in vodovodni inštalater.

Posestvo na prodaj!

Posestvo, ki obstoji iz hiše z dvema sobama, dveh kleti, svinjaka, dveh njiv in enega dela hoste, je iz proste roke na prodaj. — Več se poizve pri lastniku

Matiju Brišar,

235-3-3

v Dolenji Stari vasi pri Št. Jerneju, Dolenjsko.

Hiša z gospodarskim : : poslopjem in njivo

se odda v najem, deset minut od Novega mesta pri Rasenski cesti, pripravna je za vsako obrt, posebno za kantino, ker se zraven v kratkem gradi belokranjska železnica in kolodvor. Ako pa želi kdo kupiti, se tudi lahko takoj proda. — Več se izve v prodajalni g. C. Germa v Novem mestu.

Edino pristno : : TROPINSKO ŽGANJE : : domače : :

236-3-3

 prodaja se v trgovini „Pegan“ v Novem mestu.